

A dBASE viszonylag korai fejlemény. A piacon megjelenő újabb szoftvertermékek nagyon hasonlóak. Nem is annyira plágiumról van itt szó, mint arról, hogy lassan kialakul a közmegegyezés, milyen legyen a "kis" adatbázis kezelőrendszere. Már azzal is megpróbálkoztak, hogy a kezelésbe a szövegszerkesztést is bevonják. A felhasználó így közvetlen utasításokkal dolgozik, a kezelőrendszer összes lehetőségeit felhasználhatja, s a végén a megjelenítést a saját szája íze szerint tervezheti meg.

A dBASE és a hozzá hasonló relációs adatbázis-kezelő rendszereket a felhasználó elektronikus kartoték gyanánt hasznosítja: minden feladat, amit ha-

gyományosan, manuálisan, papíralapú kartotékokkal oldottak meg, kiválóan alkalmas arra, hogy e "kis" adatbázisokkal végezzék el. Ha viszont a mikroszámítógépeket üzemeltetik a nagy, központi — ún. "host" vagy "gazda" — számítógépekkel, egészen új dimenziók nyílnak a felhasználó előtt.

/SCHUMACHER, B.: *Datenbanksysteme auf Mikro-Computern.* = *Bibliotheksdiens*, 19. köt. 12. sz. 1985. p. 1039—1054./

(Ungváry Rudolf)

A dBASE alkalmazása bibliográfiai célra I.

A mikroszámítógépes automatizálás terén a könyvtárakban a legkevésbé megoldott kérdés a megfelelő, általánosan alkalmazható szoftver. A hardver beszerzése viszonylag egyszerű feladat, a szoftveré viszont sok bizonytalansággal jár. A mikroszámítógépes megoldás keresése eleve jelzi, hogy anyagi korlátokkal kell számolni, és drága, testre szabott szoftver aligha jöhet szóba. Nincs kizárva azonban, hogy a könyvtári feladatokra előre gyártott szoftverek csaknem ugyanúgy megfeleljenek, mint az adott feladatra, "mérték szerint" készített programok.

A legtöbb mikrogepen alkalmazható három gyakorlati szoftvertermék: a szövegszerkesztő, a táblázatkezelő (spreadsheet) és az adatbázis-kezelő program. Noha ezek nem könyvtári célra készültek, együtt elég rugalmas rendszert alkotnak ahhoz, hogy a könyvtári-bibliográfiai problémákat is meg lehessen oldani velük. Magyarán: az adatbázis előállítását, az indexelést és a keresést e programok segítségével maga a felhasználó is megtervezheti. Noha az elmúlt két év alatt a dBASE II alkalmazásáról csak 8 közlemény jelent meg, a szerző véleménye szerint a dBASE tekinthető programnyelve miatt *könyvtári célokra leginkább felhasználható* programcsomagnak.

A cikkben leírt alkalmazása annyiban tipikus, hogy kis állományokat kezelő információkereső rendszert mutat be, amely elsősorban személyi (pl. kutatói) célú gyűjtemények tárolására alkalmas (folyóiratcikkek, fényképek stb. többszemontú keresésére). Kis állományok cédulakatalógussal is nyil-

vántarthatók ugyan, de még a legtökéletesebben vezetett, naprakész mutató sem elég rugalmas ahhoz, hogy a felhasználó különféle szempontú keresési igényeinek eleget tegyen.

A dBASE II legfeljebb 1000 karakter hosszú, maximum 32 mezőből álló tételeket kezel; a mezők állandó — max. 254 karakter — hosszúak lehetnek. A leírt változatban az adatbázis minden mezőjét indexmezőként vagy rendezési szempontként is lehet használni; a két lehetséges megjelenítési formátum közül az egyik tablóyszerű, a másik sorfolytonos (ún. hivatkozási formátum). Hátrányos, hogy a tárolt tételek számának növekedésével párhuzamosan csökken az elérési sebesség: 300 tételnél ez már 30 másodperc.*

/ARMSTRONG, C. J.: *The use of a commercial microcomputer database management system as the basis for bibliographic information retrieval.* = *Journal of Information Science*, 8. köt. 5. sz. 1984. p. 197—201./

(Ungváry Rudolf)

* A felhasználó által írt kiegészítő programokkal ezek az idők csökkenthetők. (Lásd például a MicroUse adatbázist ismerető tanulmányt p. 376—378.).